

Piskurewicz, Jan

Zebranie Zakładu Historii Organizacji Nauki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 24/4, 858-859

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prowadzone w Instytucie badania dziejów oświaty cieszą się dużym zainteresowaniem w brytyjskim czasopiśmiennictwie naukowym. Np. w czasopiśmie „History of Education”, wydawanym przez Ogólnokrajowy Instytut Oświaty Dorosłych w Laster, ukazał się drukiem referat, wygłoszony przez prof. J. Miąso na międzynarodowym seminarium historii oświaty w Oxfordzie. Z kolei – w ramach współpracy prowadzonej ze wspomnianym Instytutem – autor brytyjski opracowuje studium *Oświata dorosłych w Polsce i Wielkiej Brytanii w XIX w. i wzajemne wpływy*.

Poza wyjazdami badawczymi w ramach stypendiów naukowych w celu kontynuacji takich tematów, jak np. edycja *Dzieł wszystkich* M. Kopernika w wersji francuskiej i łacińskiej (Francja, RFN) czy europejskie komentarze do *Ekonomiki* Arystotelesa (Wielka Brytania, Francja), bądź w celu kwerendy źródłowej do pracy na temat astronomii, optyki i matematyki w Akademii Krakowskiej w XV w. (Francja) czy też w celu prowadzenia studiów nad początkami nauk nowożytnych (RFN), PAN delegowała do Francji 3 pracowników w celu przeprowadzenia kwerendy archiwalnej do nowo podjętej monografii, poświęconej historii Stacji Naukowej PAN w Paryżu (doc. B. Jaczewski, dr D. Rederowa i dr W. Rolbiecki). Temat ten zlecił Instytutowi w ub. r. Sekretarz Naukowy PAN.

Pracownicy Instytutu wyjechali również do Francji w celach szkoleniowych. W Poitiers, gdzie Centre d'Études Supérieures de Civilisation Médiévale organizuje staże dla badaczy kultury i nauki Średniowiecza, był dr J. Burchardt, a do Tours gdzie Centre d'Études Supérieures de la Renaissance organizuje staże naukowe dla badaczy nauki doby Odrodzenia, wyjechali: prof. J. Babicz i mgr. M. Golińska-Gierych.

Z ważniejszych imprez zagranicznych, w których uczestniczyli pracownicy Instytutu, wymienić należy: Światowy Kongres Arystotelesa w Salonikach (prof. W. Voisé), XXVI Międzynarodowy Kongres Historii Medycyny w Płowdiv (prof. S. Szpilczyński, dr Z. Klawe) i Międzynarodowa Konferencja UNESCO we Wiedniu nt. *Ewolucji struktur społeczno-kulturalnych w Europie* (doc. S. Brzozowski).

Joanna Jarzęcka
(Warszawa)

ZEBRANIE ZAKŁADU HISTORII ORGANIZACJI NAUKI

8 V 1979 r. odbyło się posiedzenie, na którym dr Eugeniusz Tomaszewski przedstawił założenia swojej pracy pt. *Polityka naukowa Republiki Włoskiej (1946–1980)*. Referent omówił następujące problemy: 1) wzrost roli i główne kierunki przemian polityki naukowej Włoch po II Wojnie Światowej; 2) cele i zakres pracy; 3) charakter pracy i materiały źródłowe.

Mówiąc o stale wzrastającej we Włoszech dyskusji na temat polityki naukowej, dr E. Tomaszewski wymienił główne punkty sporów, jak np. wybór celów naukowych badań, wielkość przeznaczanych na nie środków, sposób ich wykorzystania. Zadaniem pracy będzie dostarczenie polskiemu czytelnikowi syntetycznego opracowania tego tematu, który dotychczas podejmowany był w naszej literaturze naukowej jedynie bardzo fragmentarycznie. Autor podkreślił przy tym dwojakie znaczenie tego tematu: dla historii nauki i dla współczesnych badań naukowych. Dr Tomaszewski zamierza ukazać m.in. ewolucję form organizacyjnych nauki włoskiej po II Wojnie Światowej, wpływ powojennej polityki naukowej Włoch na ich rozwój społeczno-gospodarczy, a także rolę współpracy naukowej z zagranicą (w tym z Polską) dla rozwoju nauki włoskiej; w końcowej części referatu dr Tomaszewski omówił szeroki zestaw źródeł, które wykorzystał, sprawę periodyzacji i ogólny schemat pracy.

Po zagajeniu dyskusji przez kierownika Zakładu – doc. B. Jaczewskiego, głos zabrał doc. Z. Kowalewski, wysuwając pewne zastrzeżenia i sugestie, co do zakresu tematycznego opracowania. Dr M. Boguta zwrócił uwagę na problem wyboru interpretacji pojęcia „polityka naukowa”, który implikuje alternatywę szerszego lub bardziej wąskiego potraktowania tematu. Problem ten poruszyli również w swoich wystąpieniach prof. J. Babicz, prof. J. Miąso

i dr Z. Tokarska, opowiadając się za ograniczeniem zakresu tematycznego pracy. Z kolei dr W. Rolbiecki zwrócił uwagę na potrzebę uwydatnienia wpływu, jaki na politykę naukową współczesnych Włoch wywiera ich sytuacja finansowa, a także pewne aspekty regionalizmu włoskiego. Powszechnie podkreślano znaczenie podjętego przez autora opracowania.

W swojej odpowiedzi dr E. Tomaszewski zgodził się z głównym postulatem uczestników dyskusji, tj. skoncentrowania się na centralnym wątku pracy.

Jan Piskurewicz
(Warszawa)

POSIEDZENIA ZAKŁADU HISTORII NAUK SPOŁECZNYCH

1

W dniu 23 marca 1979 roku doc. Władysław Maria Grabski wygłosił referat pt. *O zastosowaniu teorii informacji w krytyce źródłowej i historiografii XVIII wieku*. Referent przedstawił – na przykładzie badań nad dziejami Komisji Edukacji Narodowej – walory teorii informacji jako nowego, odmiennego – od tradycyjnie stosowanych przez historyków – instrumentu porządkowania materiału źródłowego. Zwrócił uwagę, iż pozwala on nie tylko na wyciąganie nowych wniosków, ale przede wszystkim na stawianie nowych pytań badawczych, które nie mogłyby być sformułowane w ramach tradycyjnego sposobu myślenia.

Dyskusja w której wzięli udział dr F. Bronowski, doc. K. Targosz, doc. Z. Wardęska, doc. I. Stasiewicz-Jasiukowa skupiła się wokół problemu celowości i zasięgu stosowania teorii informacji w badaniach historycznych, a szczególnie w historii nauki. Wielu dyskutantów stało na stanowisku, że przedstawiony model zastosowania teorii informacji ma nikielne walory poznawcze.

Wanda Grębecka
(Warszawa)

2

25 maja 1979 r. odbyło się posiedzenie, na którym doc. Karolina Targosz wygłosiła referat pt. *Studia Jana Sobieskiego w Holandii*. Przedstawiony przez prelegentkę tekst wiąże się ściśle z jej badaniami nad mecenatem kulturalnym Sobieskiego i stanowi wstępne opracowanie części przyszłej monografii poświęconej temu szerszemu zagadnieniu. Po scharakteryzowaniu trasy i celów młodzieńczych podróży Sobieskiego referentka skoncentrowała się na jego studiach sztuki wojennej w Holandii. Wiele uwagi poświęciła również stanowi i charakterowi wiedzy wojskowej, wykładanej i stosowanej w tym kraju.

Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, w której na pierwszy plan wysunęły się sprawy metodologiczne i kwestie związane z inicjatywą Sobieskiego w sprawie utworzenia w Polsce szkoły rycerskiej.

Wśród zagadnień metodologicznych zwrócono m.in. uwagę na potrzebę nowoczesnego kwestionariusza pytań dla podjętej monografii; zaproponowano poruszenie w niej takich spraw, jak: cele polityczne Sobieskich; zainteresowania habsburskie i burbońskie poczynaniami tego rodu i w ogóle działalnością polskiej magnaterii; sposób tworzenia kadr dyplomatycznych; charakter studiów zagranicznych polskich magnatów (doc. W. M. Grabski). Podkreślono też konieczność wyraźnego odróżnienia w tekście historycznego opracowania zaczerpniętych bezpośrednio ze źródeł wiadomości od przypuszczeń i hipotez autora. Zebrani podzielili się swymi doświadczeniami w tej dziedzinie i próbowali sformułować pewne szczegółowe dyrektywy (W. M. Grabski, I. Stasiewicz-Jasiukowa, K. Targosz, Z. Wardęska, J. Drewnowski).